

USAID Проєкт «Сталий розвиток національних систем охорони здоров'я»

Мета

Діяльність Проєкту «Сталий розвиток національних систем охорони здоров'я» (LHSS) в Україні спрямовано на підтримку Уряду України у формуванні необхідних засад для організації надання телемедичних послуг населенню, забезпечення їхньої сталості та безпеки.

Основні напрями діяльності

Проєкт організовує свою діяльність відповідно до трьох завдань, визначених його робочим планом.

На тлі широкомасштабного російського вторгнення Проєкт адаптує свої завдання до нових викликів та допомагає Уряду України залучити необхідні ресурси, застосовувати телемедичні рішення в поточних умовах та впроваджувати ефективні підходи для покращення доступу до медичної допомоги.

Завдання

- Посилення управління телемедициною, її нормативних засад та фінансування
- Відновлення доступу до медичних послуг за допомогою телемедицини
- Зміцнення спроможності Уряду реагувати на виклики у сфері охорони здоров'я, зумовлені війною, та на обмежений доступ до медичної допомоги

Аналіз світового досвіду застосування телемедицини

У травні 2022 року Проєкт підготував звіт «**Використання телемедицини в умовах конфлікту, катастроф та у постконфліктному середовищі: оперативний огляд**». У звіті, який готувався після початку широкомасштабного російського вторгнення, зібрано приклади різних країн, які може бути використано Україною для ефективного впровадження телемедицини в умовах збройного конфлікту.

У вересні 2022 року Проєкт оприлюднив результати дослідження «Уроки, засвоєні з міжнародного огляду телемедицини» (**Lessons Learned from an International Review of Telemedicine**; доступно англійською мовою). У цьому огляді висвітлено найкращий досвід та шляхи уникнення найбільш частих проблем при розбудові телемедицини на засадах рівності та інклюзивності.

Посилання: <https://www.lhssproject.org/resource/lessons-learned-international-review-telemedicine>.

Проєкт міжнародної технічної допомоги
«Сталий розвиток національних систем
охорони здоров'я»
(реєстраційна картка № 4954)

Реєстраційний номер проєкту
(програми):

7200AA18D00023/7200AA19F00014.

Партнер з розвитку: Уряд США через
Агентство США з міжнародного розвитку.

Виконавець: Abt Associates, Inc.

Реципієнт: Державне підприємство
«Електронне здоров'я».

Бенефіціар: Міністерство охорони здоров'я
України.

Цілі та зміст проєкту (програми):
Посилення врядування системою охорони
здоров'я шляхом розбудови спроможності
Міністерства охорони здоров'я і, зокрема,
ДП «Електронне здоров'я» у формуванні
основи для розвитку національної
телемедичної платформи в Україні.

Строк реалізації: 01.10.2021 – 29.08.2024.

LESSONS LEARNED FROM AN INTERNATIONAL
REVIEW OF TELEMEDICINE

Local Health System Sustainability Project

Task Order I, USAID Integrated Health Systems IDIQ

September 2022

This document was produced for review by the United States Agency for International Development. It was prepared by the Local Health System Sustainability Project under the USAID Integrated Health Systems IDIQ.

Аналіз стану телемедицини в Україні

У березні 2023 року Проєкт завершив дослідження «Телемедицина в Україні: ситуаційний аналіз»; доступно українською та англійською мовами.

Звіт надає комплексне бачення поточної ситуації функціонування телемедицини в Україні, зокрема містить інформацію про:

- ключові групи, які найбільше потребують телемедичних послуг;
- надання та фінансування послуг із застосуванням телемедицини;
- особливості телемедичних послуг залежно від захворювань, виду допомоги, регіонів, форми власності закладу тощо;
- прогалини у нормативному, організаційному, кадровому фінансовому забезпеченні телемедицини і рекомендації щодо їх подолання.

Посилання: <https://www.lhssproject.org/resource/telemedicina-v-ukraini-situaciyiny-analiz-rokvil-shtat-merilend>

Аналіз нормативно-правової бази щодо телемедицини в Україні

У серпні 2023 року Проєкт завершив дослідження правового регулювання широкого кола питань телемедицини, таких як:

- термінологія телемедицини;
- застосування телемедицини у різних видах медичної допомоги;
- права та обов'язки пацієнтів та медичних працівників;
- організація надання, фінансування, технічного оснащення та обліку телемедичних послуг;
- особливості застосування телемедицини в умовах епідемій та воєнного стану.

На основі виявлених прогалин і застарілих норм сформовано рекомендації щодо покращення нормативного регулювання телемедицини.

Підтримка діяльності Міжвідомчої робочої групи з питань розробки Концепції впровадження телемедицини

Міжвідомча робоча група з питань розробки Концепції впровадження телемедицини, утворена наказом МОЗ від 11.02.2022 № 281, об'єднала широке коло експертів (науковців, представників влади, медичних працівників, міжнародних партнерів тощо) для формування та узгодження пропозицій до Концепції (пізніше – Стратегії) розбудови телемедицини в Україні. Для цього у 2022 році відбулося три засідання робочої групи та понад 20 засідань тематичних підгруп. Після схвалення Стратегії у липні 2023 року перед МРГ постають завдання щодо супроводу реалізації Стратегії. З огляду на це розпочато оновлення Положення та Складу МРГ.

USAID Проєкт «Сталий розвиток національних систем охорони здоров'я»

Підтримка МОЗ у подоланні правових перешкод функціонування та розвитку телемедицини

Проєкт сприяв розробленню та подальшому супроводу двох ключових документів, які закладають стратегічні правові засади розвитку телемедицини в Україні:

- **14 липня 2023 року** розпорядженням № 625-р Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію розбудови телемедицини в Україні та її Операційний план (на 2023–2025 роки). Стратегія визначає принципи, стратегічні цілі, завдання розбудови телемедицини і є першим стратегічним документом у сучасній телемедицині України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/625-2023-p#Text>).
- **09 серпня 2023 року** прийнято Закон України № 3301-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування телемедицини». Закон оновлює підходи до поняття телемедицини, визначає її місце серед інших видів медичної допомоги та включає телемедицину до обов'язків медичних працівників. Закон вимагає приведення нормативно-правової бази у відповідність із його положеннями. Проєкт на запит МОЗ активно долучився до цієї роботи (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3301-20#Text>).

Формування ключової технічної архітектури для телемедичних послуг

Проєкт підготував **комплекти технічної документації** щодо телеконсультування, телерадіології та телеметрії, кожен з яких включає бізнес-процеси, алгоритми, технічні вимоги та інші складові опису цих телемедичних послуг.

У ході розробки документів фахівці LHSS активно консультувалися з представниками медичних закладів, світових виробників телемедичного обладнання та ІТ-компаній, для того щоб врахувати найсучасніші підходи, потреби ринку та ефективні технічні напрацювання в наданні телемедичних послуг.

Документація проходить процедуру узгодження з НСЗУ, МОЗ та ДП «Електронне здоров'я», після чого ці документи буде рекомендовано для остаточного погодження Міністерством охорони здоров'я України і подальшої розробки/оновлення програмного забезпечення, необхідних для інтеграції телемедичних рішень в електронну систему охорони здоров'я (ЕСОЗ).

Визначення механізмів фінансування та закупівлі телемедичних послуг

Ситуаційний аналіз телемедицини в Україні виявив, що багато медичних працівників та виробників телемедичного обладнання вважають, що телемедичні послуги не фінансуються державою, і це є перешкодою для надання і розвитку цих послуг. Для з'ясування ситуації Проєкт у співпраці з НСЗУ розпочав оцінку інвестиційних та операційних витрат, пов'язаних із наданням телемедичних послуг, для цього:

- розроблено методологію аналізу та інструмент збору даних;
- визначено **30** медичних закладів різного профілю для збору та аналізу фінансових даних за період 2021-2022 років; фахівці цих закладів пройшли навчання щодо методики збору даних;
- отримано та верифіковано фінансові показники обраних закладів, здійснюється узагальнення та аналіз даних.

Висновки та рекомендації стануть основою для прийняття обґрунтованих рішень під час розробки ПМГ та уточнення вимог до закупівлі телемедичних послуг у рамках Програми медичних гарантій.

USAID Проєкт «Сталий розвиток національних систем охорони здоров'я»

Підтримка впровадження телемедицини, наданих Україні як гуманітарна допомога

Із середини 2022 року Проєкт за зверненням МОЗ почав супроводжувати процес встановлення в закладах охорони здоров'я телемедицини (пристроїв та систем), наданих іноземними компаніями як безоплатна гуманітарна допомога Україні на час дії воєнного стану та шести місяців після його закінчення.

Цей процес передбачає багатоетапну співпрацю з компаніями-постачальниками, МОЗ, ДП «Електронне здоров'я» і закладами охорони здоров'я, зокрема:

- 1) обговорення технічних можливостей застосування телемедицини;
- 2) отримання та тестування телемедицини (відповідно до наказу МОЗ від 09.06.2022 № 994 за методикою, яку розробив Проєкт) у контексті їхньої сумісності з технічними та функціональними можливостями обладнання, встановленого в закладах охорони здоров'я України; надання Міністерству охорони здоров'я висновку та рекомендацій за результатами тестування;
- 3) консультації з постачальниками щодо обсягів та графіків поставок телемедицини;
- 4) супровід підготовки, узгодження та підписання меморандумів про співпрацю між МОЗ та компаніями-постачальниками;
- 5) підготовку та адаптацію інструкцій для медичних працівників щодо використання телемедицини;
- 6) навчання медичних працівників щодо застосування телемедицини при наданні медичних послуг;
- 7) подальшу підтримку використання телемедицини (вирішення технічних проблем, надання консультацій, проведення семінарів тощо).

Як результат:

- **6 компаній** за підтримки Проєкту вже передали свої телемедицини закладам охорони здоров'я України; тривають консультації ще з кількома компаніями;
- **324 заклади охорони здоров'я** вже впровадили одне або кілька телемедицини у своїй роботі;
- **1 259 надавачів послуг (медичні та ІТ-працівники ЗОЗ)** пройшли навчання щодо роботи з телемедицини;
- **понад 7 тисяч (7 090) консультацій** отримали пацієнти за допомогою запроваджених телемедицини;
- **понад 1 400 (1 404) сеансів технічної допомоги** провели фахівці Проєкту для надавачів медичних послуг;
- **близько 4 мільйонів доларів (3 676 900)** склали вартість телемедицини та програмного забезпечення, наданого медичним закладам безоплатно.